

การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

โดย

สมควร สลับเขียว

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2565

PARTICIPATION OF LOCAL LEADERS IN LOCAL DEVELOPMENT PLANS: A CASE STUDY OF RANG BUA SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, CHOM BUENG DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

BY

SOMKUAN SALAPKHIAO

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT

OF THE REQUIREMENTS FOR

THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION

INSTITUTE OF PUBLIC ADMINSTRATION AND PUBLIC POLICY

RANGSIT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2022

ใบรับรองการศึกษาค้นคว้าอิสระ
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรังสิต

เรื่อง **การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี**
PARTICIPATION OF LOCAL LEADERS IN LOCAL DEVELOPMENT PLANS: A CASE STUDY OF RANG BUA SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, CHOM BUENG DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

โดย สมควร สลับเขียว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต อนุมัติให้นับวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2565

.....
(ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....ประธานกรรมการสอบ
รศ.มานิต ศุทธสกุล

.....กรรมการ
รศ.ดร.จีระ ประทีป

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา
รศ.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล

ลิขสิทธิ์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ตามเป้าหมายเพราะได้รับความร่วมมือช่วยเหลือและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าอย่างยิ่ง จากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต รวมถึงรองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำตลอดมา ซึ่งข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

สมควร สลับเขียว
ผู้วิจัย

6405832 : สมควร สลับเขียว
ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ : การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
หลักสูตร : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเน้นศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) และการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (In-Depth Interview) กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 18 คน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน โดยใช้วิการสุ่มแบบเจาะจง

ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผู้นำท้องที่มีบทบาทสำคัญ ได้แก่ 1) การจัดทำประชาคม เชิญประชาชนมาร่วมประชุมเสนอปัญหาความต้องการและเวทีประชาคมร่วมกันจัดลำดับความเร่งด่วนความสำคัญของปัญหา 2) การจัดลำดับความสำคัญ แก้ไขให้ลุล่วงตรงกับความเดือดร้อนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาตามลำดับ 3) การจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น นำปัญหามาเข้าแผนพัฒนา เพื่อดูความต้องการของประชาชนว่าปัญหาใดเป็นปัญหาเร่งด่วน 4) การดำเนินตามแผน การดำเนินโครงการถ้าหากเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ไม่เกินความสามารถของผู้นำท้องถิ่นจะมีการระดมทุกความช่วยเหลือไม่ว่าทุนทางสังคมเช่นทอดผ้าป่าการบริจาคและเงินกองกลางหมู่บ้าน 5) การติดตามประเมินผล โครงการ เมื่อนำแผนเข้าสู่ภาคปฏิบัติแล้วให้คณะกรรมการท้องถิ่นตรวจสอบว่ามีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่และการดำเนินงานก่อให้เกิดผลดีผลเสียอย่างไรมีการบันทึกถอดบทเรียนเพื่อจะได้เห็นข้อดีข้อเสียในการพิจารณาตรวจสอบการทำแผนพัฒนาโครงการต่อไป

(การศึกษาค้นคว้าอิสระมีจำนวนทั้งสิ้น 72 หน้า)

คำสำคัญ: บทบาทผู้นำท้องที่, องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว จังหวัดราชบุรี

6405832 : Somkuan Salapkhiao

Independent Study Title : Participation of Local Leaders in Local Development Plans: A Case Study of Rang Bua Subdistrict Administrative Organization, Chom Bueng District, Ratchaburi Province

Program : Master of Public Administration

Independent Study Advisor : Assoc.Prof. Pathan Suvanamongkol, Ph.D.

Abstract

The objectives of this research were to: 1) investigate local leaders' participation in preparing local development plans, 2) explore problems and limitations they encounter in the planning process, and 3) propose solutions to those problems. This research was carried out using qualitative methodology. Data were obtained from documentary research and structured interviews. the subjects obtained through purposive sampling were 27 informants divided into 1 subdistrict headman, 5 village headmen, 18 assistant village headmen, and 3 members of Rang Bua Subdistrict Administrative Organization.

The results revealed that local leaders were those who 1) establishing a civic group in which participants are invited to together share problems and prioritize tasks based on urgency, 2) prioritizing potential solutions based on importance and seeking the best solution for each problem, 3) preparing local development plans aimed at solving civic problems based on urgency and needs, 4) implementing the plans. For urgent problems which are not too difficult for local leaders to deal with, local leaders may request for financial support or assistance through donations or borrow an amount from village funds. Finally, local leaders played significant roles in 5) following up and evaluating projects. Local leaders, together with the members of the local administrative committee, were required to ensure that all tasks were perfectly carried out according to the plans and identify pros and cons caused by the operation according to the plans for future improvements.

(Total 72 pages)

Keywords: Roles of local leaders, Rang Bua Subdistrict Administrative Organization, Ratchaburi

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูป	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหานำการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน	6
2.2 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	11
2.3 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	12
2.4 บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	16
2.5 บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล	19
2.6 บริบทของตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี	22
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย	29
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	31

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4.1 การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 33
4.2 ผู้นำท้องถิ่นที่ไปมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตั้งแต่แรกจนได้แผนพัฒนา 34
4.3 ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 44
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ
5.1 บทสรุป 45
5.2 อภิปรายผล 48
5.3 ข้อเสนอแนะ 50
บรรณนานุกรม 52
ภาคผนวก 54
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 55
ภาคผนวก ข ภาพประกอบการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน 58
ประวัติผู้วิจัย 72

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงผู้ปกครองตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี	24
4.1	แสดงข้อมูลส่วนบุคคลผู้นำชุมชน	33
4.2	แสดงผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี	34
4.3	แสดงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	37

สารบัญรูป

ตารางภาพ **หน้า**

2.1 แสดงแผนที่ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี 22
2.2 แสดงแผนภูมิกรอบแนวคิดการวิจัย 29

บทที่ 1

บทนา

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาปกครองตนเอง เข้ามาบริหารจัดการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ตามหลักการปกครองตนเอง โดยรัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง และเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง (โกวิทย์ พวงงาม, 2550, น. 22) ในการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีเครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เครื่องมือดังกล่าวคือแผนพัฒนาท้องถิ่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จึงได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำแผนพัฒนาของตนเอง เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาต้องมาจากปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นแนวทางในการบริหารงานท้องถิ่นให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น ตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แล้ว พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะต้องเร่งกำหนดจุดมุ่งหมายหรือทิศทางในการพัฒนาของตนให้ชัดเจน มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีความครอบคลุมภารกิจการพัฒนาในทุกด้านและที่สำคัญสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสะท้อนปัญหาของตำบลและระเบียบ

กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำแผนพัฒนาของตนเอง เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาต้องมาจากปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงานท้องถิ่นให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อีกทั้งเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นดีในระดับหนึ่งแล้ว แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความไว้วางใจในการดำเนินงานต่าง ๆ ของทางองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดีซึ่งก็ควรจะรักษามาตรฐานการดำเนินงานนั้นไว้

แนวทางในการแก้ไขปัญหาบรรเทาความเดือนร้อนให้กับประชาชน ชุมชนนั้น ประชาชน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นนั้นสามารถตอบสนองตรงต่อความต้องการของประชาชนมากที่สุด เพราะแผนพัฒนา ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนา การนำปัญหาความต้องการของท้องถิ่นมาพิจารณา และวิเคราะห์ปัญหาเพื่อมากำหนดจุดมุ่งหมาย ภารกิจ และแนวทางในการทำงานอย่างเป็นระบบ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยคำนึงถึงผลกระทบที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับและความต้องการของประชาชนรวมทั้งนโยบายของท้องถิ่นนั้น ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงาน/โครงการของท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องกันและสนองตอบต่อปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ทั้งเป็นการบริหารงบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดอีกด้วย ซึ่งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 พ.ศ.2562 มาตรา 69/1 กำหนดไว้ว่าการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้นและหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)

พ.ศ.2561 นั้นกำหนดให้คณะกรรมการในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นต้องมีภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมาไม่สามารถแก้ปัญหาของคนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงเพราะขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการตัดสินใจว่าจะพัฒนาท้องถิ่นไปในทิศทางใด ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการไม่เข้าร่วมเสนอปัญหาความต้องการของชุมชนเพื่อบรรจุในแผน ไม่ร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ กับทางท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนไม่ทราบว่าบริการสาธารณะที่ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้นั้นเป็นโครงการที่ได้มาจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลประชาชนไม่มีโอกาสเข้ามาติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีการตรวจสอบการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีความคุ้มค่า โปร่งใสมากน้อยเพียงใด ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องพัฒนาประชาชนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองท้องถิ่นให้ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างจิตสำนึกความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีระบบติดตามตรวจสอบและประเมินผลที่ชัดเจน องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรทางสังคมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นรูปแบบของการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองเพื่อวัตถุประสงค์ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้ และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อตอบสนองต่อการแก้ปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง คือการจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว การวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชน เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจและแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และการจัดทำแผนจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายได้จะต้องมีส่วนร่วมจากประชาชนในการสะท้อนปัญหาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นลักษณะร่วมเป็นประชาคม คือ เป็นความรู้สึกร่วมและผูกพันร่วมของประชาชน สมาชิกกลุ่ม สมาชิกองค์กรในองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ตลอดจนมีความต้องการที่จะร่วมกำหนดอนาคตและ

แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกันวางแผนร่วมปฏิบัติ ติดตามผล ตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์ ซึ่งในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวควรเน้นบทบาทด้านการส่งเสริมการลงทุน พาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยวให้กับประชาชนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น มีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่มีเอกลักษณ์ หรือโบราณสถานเป็นแหล่งท่องเที่ยวประจำตำบล เพื่อเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมในครัวเรือน ส่งเสริมให้มีการลงทุนพร้อมทั้งจัดหาแหล่งทุนให้กับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น รณรงค์ให้ประชาชนมีการประหยัด ยึดหลักความพอเพียงในการดำเนินชีวิต และมีบทบาทด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (เกศสุดา โภคานิตย์และ กีพา หนูยศ, 2560, น. 75)

จากหัวข้อวิจัย การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยในฐานะผู้นำท้องถิ่น มีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการเข้าจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ว่ามีความคิดเห็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัวได้อย่างแท้จริง

1.2 ปัญหานำการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นอย่างไร
2. ปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างไร
3. แนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2565 รวมระยะเวลาในการวิจัย ปีงบประมาณ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้นำท้องที่ หมายถึง กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ผู้ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือและปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาความสงบ เรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในพื้นที่รับผิดชอบของตนตาม พ.ร.บ. ลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2547

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่มีการดำเนินงานเป็นอิสระจากส่วนกลาง ทำหน้าที่บริหารจัดการ กิจการต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตน

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยรูปแบบหนึ่ง มีสภาพเป็นนิติบุคคล มีโครงสร้างการบริหารเป็นฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดตามขอบเขตการวิจัย คือองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

การจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง กระบวนการในการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เป็นลำดับสำคัญเพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะการวางแผนพัฒนาเป็นความพยายามขององค์กรของรัฐในการดำเนินงาน การกำหนดเป้าหมาย การตัดสินใจ การนำไปปฏิบัติ การประสานงาน การควบคุมติดตาม ประเมินผล

ผู้นำท้องที่ หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้สามารถประเมินผลการดำเนินงานและกิจกรรมตามแผนงานในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้ตรงจุด
2. ทำให้มีแนวทางสำหรับพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ต่อไป

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเอกสารต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นกรอบและแนวทางในการวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.3 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2.4 บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5 บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.6 บริบทของตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

อรทัย ก๊กผล และ คณะ (2552, น. 17-19) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ นโยบาย กระบวนการบริหารและตัดสินใจของท้องถิ่นเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ ความสามารถในการกระทำและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมต่อกิจกรรมนั้น ๆ โดยหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุด ไม่ใช่เป็นการจัดเวทีการมีส่วนร่วมครั้งเดียว ตัวอย่างเช่นในการแก้ปัญหาของชุมชนควรเปิดให้ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่ต้นจนจบ ดังนี้

1. เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตนในฐานะ ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือชุมชนที่ตนเองอยู่

2. ร่วมคิดด้วยกันว่าอะไรที่เป็นปัญหาของชุมชน มีสาเหตุอย่างไร และจะจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เป้าหมายอย่างไร และควรที่จะจัดการกับปัญหาใดก่อนหลัง

3. ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานว่าจะจัดกิจกรรมหรือโครงการอะไรจะแบ่งงานกันอย่างไร ใช้งบประมาณมากน้อยเพียงใด จะจัดหางบประมาณมาจากที่ใดและใครจะเป็นผู้ดูแลรักษา

4. ร่วมดำเนินงานประชาชนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความรู้ความสามารถของตนเอง

5. ร่วมกันติดตามประเมินผล ตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกัน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรค และร่วมกันในการหาทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้งานหรือภารกิจ ดังกล่าวสามารถสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

6. ร่วมรับผลประโยชน์ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนแล้วย่อมที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ในรูปของเงิน วัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพของความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้

สถาบันพระปกเกล้า (2556, น. 10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในการดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐได้เข้ามารับรู้ข้อมูลข่าวสาร ได้มีโอกาสมาแสดงความคิดเห็น แสดงความห่วงกังวลต่อแนวทางการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐต่อการตัดสินใจของผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งรวมไปถึงการมาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อมูล ร่วมตัดสินใจรับผลจากการตัดสินใจ ให้การปรึกษาหารือ และร่วมกันประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งในที่นี้คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นพื้นฐานในวิถีทางประชาธิปไตยที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้การมีส่วนร่วมยังรวมไปถึงการมาร่วมกันคิดถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชน มาร่วมกันออกแบบอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชนเอง ผู้ที่ควรเข้ามาเกี่ยวข้องหรือเข้ามามีส่วนร่วม คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ รวมถึงกลุ่มคนที่รวมตัวกันเป็นองค์กรทางสังคมของพลเมืองที่เรียกว่าภาคประชาสังคม (Civil Society) เช่น กลุ่ม ชมรม องค์กรสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ฯลฯ (ควรพิจารณาว่าผู้เข้ามามีส่วนร่วมนั้นได้ครอบคลุมประชาชนทุกภาคส่วน รวมเพศหญิง เพศชาย เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส กลุ่มต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

จากที่ได้กล่าวมาสรุปว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นถือเป็นกระบวนการที่อยู่คู่กับการปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นระดับการปกครองที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ประชาชนจึงสามารถเข้าใจประเด็นปัญหา และเห็นประโยชน์ได้เสียโดยรวมของท้องถิ่นได้ชัดเจน ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้หลายระดับ ด้วยการรับรู้ คิด ตัดสินใจ รับผิดชอบและตรวจสอบ เพื่อให้การบริการสาธารณะที่เกิดขึ้น ภายในท้องถิ่นสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนมากที่สุด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองที่กระจายอำนาจ

ให้แก่ประชาชนและชุมชนอย่างแท้จริง และเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต่อไป

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจำแนกจากระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนดังที่ได้กล่าวมาแล้วสามารถจำแนกได้ 5 ระดับ ตามที่สมาคมนานาชาติว่าด้วยการมีส่วนร่วมสาธารณะ (International Association for Public Participation : IAPP) ได้จำแนกระดับการมีส่วนร่วมโดยอาศัยสิทธิในการมีส่วนร่วมเป็นเกณฑ์ได้ 5 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน การปรึกษาหารือความสัมพันธ์ ความร่วมมือและการเสริมอำนาจให้แก่ประชาชน ดังนี้ (ทศพล สมพงษ์, 2555, น. 66)

1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน (Inform) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในกรณีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Public information) นั้น ประชาชนย่อมมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องแสดงรายละเอียดให้ประชาชนรับทราบ ซึ่งประชาชนจะต้องรับทราบข้อมูลก่อนการดำเนินการนั้น ๆ เช่น เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชี้แจงรายละเอียดโครงการขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการดังกล่าว เป็นต้น (มนัส สุวรรณ และ คณะ, 2546, น. 45) ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารที่ช่วยในการทำความเข้าใจปัญหา ทางเลือก โอกาส และแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้ข้อมูลต่าง ๆ เช่น การตรากฎหมาย การเวนคืนที่ดิน การชี้แจงงบประมาณ การแถลงนโยบายที่รัฐจะดำเนินการให้ประชาชนรับทราบ เป็นต้น เนื่องจากประชาชนมีสิทธิโดยชอบธรรมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของรัฐ ดังนี้ เพื่อป้องกันมิให้รัฐใช้อำนาจดุลพินิจปฏิเสธสิทธิดังกล่าวของประชาชน ฉะนั้นรัฐต้องเปิดเผย และกระทำอย่างทั่วถึงถูกต้องเที่ยงตรง ทันการณ์ เข้าใจได้ง่าย และไม่มีค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ วิธีการให้ข้อมูลอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การแถลงข่าว การแสดงนิทรรศการ การทำหนังสือพิมพ์ ตลอดจนการใช้สื่ออื่น ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหอกระจายข่าว เป็นต้น

2. การปรึกษาหารือ (Consult) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจากันระหว่างรัฐและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือกำหนดประเด็นและข้อสงสัยต่าง ๆ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและสะท้อนความต้องการของประชาชน การปรึกษาหารือจึงเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและความคิดเห็นในสิ่งที่รัฐจะดำเนินการต่อไป (ทศพล สมพงษ์, 2555, น. 67) ตัวอย่างการมีส่วนร่วมโดยการปรึกษาหารือ เช่น การสำรวจความคิดเห็น การเปิดเวทีสาธารณะ การ

จัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (Public Hearing) จึงเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมโดยการปรึกษาหารือในรูปแบบต่าง ๆ นี้ เป็นการเปิดรับข้อมูลจากประชาชน เป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบในเรื่องนั้น ๆ ก่อนการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด และให้ทราบถึงข้อดีข้อเสียอย่างชัดเจน โดยผลของการรับฟังความคิดเห็นย่อมขึ้นอยู่กับประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย ได้ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และพอเพียงหรือไม่เป็นสำคัญ (คะนึงนิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2545, น. 51)

3. ความสัมพันธ์ (Involve) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับความสัมพันธ์เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางต่าง ๆ โดยประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงในการทำงาน ร่วมกับรัฐ เพื่อเป็นกระบวนการหนึ่งที่สร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนว่าการดำเนินงานของรัฐ ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นการดำเนินงานที่เกิดจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (ทศพล สมพงษ์, 2555, น. 67) เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ การทำประชาพิจารณ์ การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น เป็นต้น ทั้งนี้ สำหรับการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น (Initiative) นั้น เห็นได้ว่าเป็นกลไกที่ประชาชนสามารถแสดงออก ซึ่งอำนาจอธิปไตยของตนเอง ในการแสดงเจตนารมณ์หรือความต้องการผ่านทางข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติ (อรทัย ก๊กผล และ คณะ, 2552, น. 29)

4. ความร่วมมือ (Collaboration) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับความร่วมมือ ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการและการเข้าร่วมเป็นประชาคมท้องถิ่น ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น เหมาะสำหรับการพิจารณาในประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อน และมีข้อโต้แย้งมาก เพื่อให้การแก้ปัญหา วางแผน การตัดสินใจ การพัฒนาและการดำเนินการเกิดขึ้นจากความร่วมมือของประชาชนกับรัฐในลักษณะเป็นหุ้นส่วนกัน (ทศพล สมพงษ์, 2555, น. 68) โดยที่ประชาชนและรัฐมีอำนาจเท่าเทียมกัน โดยการใช้คณะที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหา หรือการประชุมวางแผนแบบมีส่วนร่วมโดยคณะกรรมการซึ่งมีที่มาจากประชาชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับนี้ (คะนึงนิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2545, น. 52) ได้แก่ (1) การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Planning) ซึ่งเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำกิจการใด ๆ ของท้องถิ่นไว้ล่วงหน้า มีกระบวนการ วิธีการ และแนวปฏิบัติ เพื่อเป็นฐานในการตัดสินใจในรูปของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการส่งเสริมแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการตรวจสอบแผนพัฒนาท้องถิ่น (ชมัยพร ชมกุล, 2552, น. 35) และ (2) การเข้าร่วมเป็นประชาคมท้องถิ่น (Civil Society) เป็นการเมืองที่ประชาชนรวมกลุ่มกันเพื่อแสดงความคิดเห็น

ประกอบการพิจารณาแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งประชาคมท้องถิ่นอาจมีส่วนร่วมโดยทางตรงหรือทางอ้อมในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตย และใช้อำนาจในการจัดสรรหรือแบ่งปันทรัพยากรในท้องถิ่น ดังนี้ ประชาคมท้องถิ่นจึงเป็นกลไกหนึ่งที่ร่วมขับเคลื่อนท้องถิ่น เช่น การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการท้องถิ่น การรวมกลุ่มเป็นองค์กรชุมชน เป็นต้น (ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร, 2552, น. 67)

5. การเสริมอำนาจประชาชน (Empower) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับการเสริมอำนาจประชาชน ได้แก่ การทาประชามติ และการถอดถอน ซึ่งเป็นระดับที่ประชาชนมีบทบาทสูงที่สุด โดยประชาชนเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด และเป็นการควบคุมตรวจสอบโดยประชาชน (คะนึงนิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2545, น. 53) ดังนี้คือ 1) การทำประชามติ (Referendum) ประชาชนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในเรื่องสำคัญและมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของตนเอง ผ่านกระบวนการออกเสียงประชามติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในประเด็นนั้น อันเป็นกระบวนการในรูปแบบของประชาธิปไตยทางตรง อีกทั้งเป็นการคานและดุลอำนาจกันระหว่างรัฐกับประชาชน กล่าวคือการทำประชามติเป็นการควบคุมการดำเนินการของรัฐก่อนการบัญญัติเป็นกฎหมายหรือนำนโยบายไปบังคับใช้มิให้ดำเนินการใด ๆ โดยไม่รับฟังเสียงประชาชน (อรทัย ก๊กผล และคณะ, 2552, น. 67) และ 2) การถอดถอน (Recall) เป็นการมีส่วนร่วมภายหลังดำเนินการ หากผู้แทน กระทำการในฐานะตัวแทนของประชาชนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ประชาชนย่อมมีสิทธิในการถอดถอนผู้แทนในท้องถิ่นของตนเองก่อนครบวาระได้ ซึ่งเป็นการเรียกคืนอำนาจของประชาชนโดยการถอดถอนผู้แทนออกจากตำแหน่ง ถือเป็นกลไกลสำคัญในการควบคุมและตรวจการทำงานของฝ่ายการเมืองโดยประชาชน ทั้งนี้ การถอดถอนในลักษณะนี้แตกต่างจากการถอดถอนแบบ Impeachment ซึ่งผู้ที่ถูกยื่นถอดถอนจะถูกไต่ สวนจากวุฒิสภา

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977, อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คาภีลานนท์, 2550, น. 21-22) ได้อธิบายและวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบไปด้วยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ทางด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วยผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคม และผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เกี่ยวกับการควบคุมและการตรวจสอบ การดำเนินกิจกรรมทั้งหมดและเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั่นจะมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาในระดับต่าง ๆ และที่สำคัญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งแสดงมา ในรูปแบบของแผนแม่บทชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นับแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา บทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองสวนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองสวนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนและความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 284) นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนทองถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้มีองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนทองถิ่น คือ คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองสวนท้องถิ่น และกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น ตลอดจนรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากขึ้น นอกจากกฎหมายทั้งสองฉบับแล้ว ยังมีกฎหมายอื่นอีกหลายฉบับที่เกี่ยวของ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารทองถิ่น พ.ศ. 2542 ทำให้เห็นได้ว่ามีการกำหนดตัวบทกฎหมายและกลไกทางกฎหมาย เพื่อให้การกระจายอำนาจเป็นไปอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบจากประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคหลังรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้ จึงมีบทบาท อำนาจหน้าที่ อย่างกว้างขวาง โดยมิได้เพียงจะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังขยายบทบาทหน้าที่ออกไป รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่นด้วยและเป็นองค์ที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนรวมในการบริหาร และการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30 (4) กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี พ.ศ.2544 และไม่น้อยกวาร้อยละ 35 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี พ.ศ. 2549 ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรรายได้ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองและรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง วางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชนสูงสุดแก่ประชาคมทั้งในปัจจุบัน และอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตามวัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผนงานโครงการนั้นจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดีมีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาคม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, น. 13) ร่วมคิดกำหนดความต้องการ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้ และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง นอกจากนั้นจะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางการทำงานที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายการพัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่นประกอบกับแนวคิดวิทยาการใหม่ ๆ ในการกำหนดยุทธศาสตร์โดยจะต้องเลือกแนวทางที่ดีที่สุดเหมาะสมกับสภาพพื้นที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและทิศทางการพัฒนาประเทศ

2.3 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2552 และเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7

พ.ศ. 2562 โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2552 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านไว้ 2 หมวด และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านไว้ 1 หมวด โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2552 หมวดที่ 3 ตอนที่ 4 ว่าด้วยลักษณะการปกครองหมู่บ้าน และอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านไว้ 2 มาตรา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2563, น. 111)

มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

1. อำนวยความเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความ ปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน

2. สร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้ง ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่

3. ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็น ของราษฎรในหมู่บ้าน แจ้งต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กร อื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ

5. ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการได้ แนะนำ

7. จัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่าง น้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

8. ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการและรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ ปกติซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันทราบ พร้อมทั้งรายงานต่อนายอำเภอด้วย

9. ปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของ ทางราชการ

มาตรา 28 ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวด้วยความอาญา ดังต่อไปนี้ คือ

ข้อ 1 เมื่อทราบข่าวว่ามีการทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าเกิดขึ้นในหมู่บ้านของตน ต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลให้ทราบ

ข้อ 2 เมื่อทราบข่าวว่ามีการทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าเกิดขึ้นในหมู่บ้านใกล้เคียง ต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านทราบ

ข้อ 3 เมื่อตรวจพบของกลางที่ผู้กระทำผิดกฎหมาย หรือสิ่งของที่สงสัยว่า ได้มาผิดกฎหมาย หรือเป็นสิ่งของสำหรับใช้กระทำผิดกฎหมาย ให้จับสิ่งของนั้นไว้และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

ข้อ 4 เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังทำผิดกฎหมาย หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ทำผิดกฎหมาย ให้จับตัวผู้นั้นไว้และนำส่งต่อกำนันนายตำบล

ข้อ 5 ถ้ามีหมายหรือมีคำสั่งตามหน้าที่ราชการ ให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้น และรีบส่งต่อกำนัน หรือกรมการอำเภอตามสมควร

ข้อ 6 เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึด ผู้ใหญ่บ้าน ต้องจัดการให้เป็นไปตามหมาย

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2552 หมวดที่ 4 ตอนที่ 3 ว่าด้วยลักษณะปกครองตำบล และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของกำนันไว้ 11 มาตรา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2563, น. 113)

มาตรา 34 การที่จะตรวจตรารักษาความปกติเรียบร้อยในตำบล คือการที่จะว่ากล่าวราษฎรในตำบลนั้นหรือการที่จะป้องกันภัยอันตรายและรักษาความสุขของราษฎรในตำบลนั้นก็ดี และจะรับข้อราชการมาประกาศแก่ราษฎรในตำบลนั้นก็ดี หรือการที่จะจัดการตามพระราชกำหนดกฎหมาย เช่น การตรวจและเก็บภาษีอากรในตำบลนั้นก็ดี อยู่ในหน้าที่ของกำนันผู้เป็น นายตำบล ผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงในตำบลนั้น และแพทย์ประจำตำบลจะต้องช่วยกันเอาเป็นธุระจัดการให้เรียบร้อยได้ตามสมควรแก่หน้าที่

มาตรา 34 ทวิ นอกจากอำนาจหน้าที่ที่กล่าวโดยเฉพาะให้เป็น อำนาจหน้าที่ของกำนันให้กำนันมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านด้วย

มาตรา 35 กำนันมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวด้วยความอาญา ดังต่อไปนี้ คือ

ข้อ 1 เมื่อทราบข่าวว่า มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้ เกิดขึ้นในตำบลของตนต้องแจ้งความต่อกรมการอำเภอให้ทราบ

ข้อ 2 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้ เกิดขึ้นในตำบลที่ใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลนั้นให้ทราบ

ข้อ 3 เมื่อปรากฏว่า ผู้ใดกำลังจะกระทำผิดกฎหมายหรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายให้จับผู้นั้นไว้และนำส่งต่ออำเภอ

ข้อ 4 ถ้ามีหมายหรือคำสั่งตามที่ราชการให้จับผู้ใดในตำบลนั้น เป็นหน้าที่ของกำนันที่จับผู้นั้นแล้วรีบส่งต่ออำเภอ

ข้อ 5 เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึด กำนันต้อง ดำเนินการให้เป็นไปตามหมาย

ข้อ 6 หากมีผู้มาขออายัติตัวคน สิ่งของ ผู้ต้องโจรกรรม หรือขอชันสูตร บาดแผล ทั้งนี้ให้กำนันสืบสวนฟังความแล้วนำตัวผู้ต้องอายัติและทรัพย์สิ่งของที่จะพาไปด้วยนั้นไป ยังกรมการอำเภอ ถ้าสิ่งของใดพาไปไม่ได้ให้กำนันชันสูตรให้รู้เห็น แล้วนำความไปแจ้งต่อกรมการอำเภอในขณะนั้น

มาตรา 36 ถ้ากำนันรู้เห็นเหตุทุกข์ร้อนของราษฎรเกิดขึ้นในตำบลต้องรีบ รายงานต่ออำเภอทราบ

มาตรา 37 ถ้าเกิดเหตุจลาจล ฆ่ากันตาย ปล้นทรัพย์ ไฟไหม้หรือเหตุสำคัญ อย่างใดเกิดขึ้นในตำบลของตนหรือในตำบลใกล้เคียง หรือมีผู้ร้ายแต่ที่อื่นมามั่วสุมในตำบลหรือสงสัยว่าลูกบ้านในตำบลบางคนจะเกี่ยวข้องเป็นโจรผู้ร้าย เป็นหน้าที่ของกำนันที่ต้องเรียกผู้ใหญ่บ้านและลูกบ้านในตำบลออกช่วยติดตามจับผู้ร้ายหรือติดตามเอาของกลางคืนหรือช่วยอย่างอื่นตามสมควร

มาตรา 38 กำนันดูแลคนเดินทาง ซึ่งไม่มีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ร้ายให้ได้มีที่พักตามควร

มาตรา 39 หากผู้เดินทางด้วยราชการต้องการคนนำทาง หรือขาดแคลนพาหนะ และอาหารลงในระหว่างเดินทาง และจะร้องขอต่อกำนันให้ช่วยสงเคราะห์ กำนันต้องช่วยจัดหาตามที่จะทำได้ หากการที่จะช่วยเหลือนั้นจะต้องออกราคาค่าจ้างเพียงใด ให้กำนันเรียกเอาแก่ผู้เดินทางนั้น

มาตรา 40 กำนันต้องช่วยเหลือนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินที่เป็นสมบัติของแผ่นดิน และเป็นสาธารณประโยชน์อื่นที่อยู่ในตำบลนั้น

มาตรา 41 กำนันต้องรักษาบัญชีและทะเบียนบัญชีสามะโนครัวของรัฐบาลในตำบลและแก้ไขให้ถูกต้องกับบัญชีของผู้ใหญ่บ้าน

มาตรา 42 กำนันต้องทำบัญชีสิ่งของยื่นต่อกรมการอำเภอและนำราษฎรไปเสียภาษีอากรตามพระราชบัญญัติภาษีอากร

มาตรา 43 กำนันกระทำการตามหน้าที่จะเรียกผู้ใดมาหารือให้ช่วยก็ได้

มาตรา 44 ในตำบลหนึ่ง ให้มีสารวัตรสำหรับเป็นผู้ช่วยและรับใช้สอยของกำนัน 2 คน ผู้ที่จะเป็นสารวัตรนี้แล้วแต่กำนันจะขอร้องให้ผู้ใดเป็น แต่ต้องได้รับความเห็นชอบของผู้ว่าราชการเมืองด้วยจึงเป็นได้ และกำนันมีอำนาจเปลี่ยนสารวัตรได้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านไว้ 1 หมวด 3 มาตรา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2562, น. 137)

มาตรา 7 สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละ หมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นสมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน

มาตรา 24 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับสภาตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบลนั้น ในกรณีที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือแพทย์ประจำตำบลกระทำการฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล แล้วแต่กรณี โดยถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพราะ บกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

มาตรา 25 ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วย ลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมใดที่กำหนดไว้แล้วในแผนพัฒนาตำบลให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งในการทำหน้าที่ช่วยเหลือและปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในพื้นที่รับผิดชอบของตน อีกทั้งยังเป็นผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายพิเศษ จากรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครอง

2.4 บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในปัจจุบันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ โดยรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติกำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 1 มาตรา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา, 2560, น. 112)

มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนา อย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดทาบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบหรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับ กลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวกับหน้าที่ และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้ รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบ ภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่ง ต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบและต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 6 มาตรา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2556, น.139)

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง

มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง

มาตรา 19 ให้องค์กรปกครองส่วนทองถิ่นอื่นที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษไม่เต็มพื้นที่จังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษเต็มพื้นที่จังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของ ตนเองตามมาตรา 16 และมาตรา 17

มาตรา 20 ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในส่วนใด

มาตรา 21 บรรดาอำนาจและหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐตาม กฎหมายรัฐอาจมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนได้ในการ ดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 และมาตรา 19 องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการหรืออาจร้องขอให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นแล้วแต่กรณี ดำเนินการแทนได้

มาตรา 22 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้เอกชนดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่แทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับภารกิจและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น โดยมีกฎหมายให้อำนาจสามารถดำเนินกิจการและบริการสาธารณะบางอย่างที่จำเป็น และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่น

2.5 บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ 1 หมวด 7 มาตรา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2562, น. 79)

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก (1/1) รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

(2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง กาจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) จัดการ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็กตามแนวทางที่เสนอแนะจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 69 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็น

เกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

มาตรา 69/1 การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้นและหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา 70 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้องค์การ บริหารส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนิน กิจการของทางราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา 71 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ ในการนี้การกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจะเสนอได้ก็แต่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศ เป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลใดให้ส่งคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวน ร่าง ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นใหม่ หากนายอำเภอไม่ส่งร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่นายอำเภอได้รับ ร่างข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว ให้ถือว่านายอำเภอเห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคสี่แล้ว มีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติองค์การบริหาร

ส่วนตำบลเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอ แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยืนยันภายในสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคืนจากนายอำเภอหรือยืนยันด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ร่าง ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา 72 การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็นและในกรณีที่เป็นข้าราชการซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดให้กระทรวงมหาดไทย ทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง

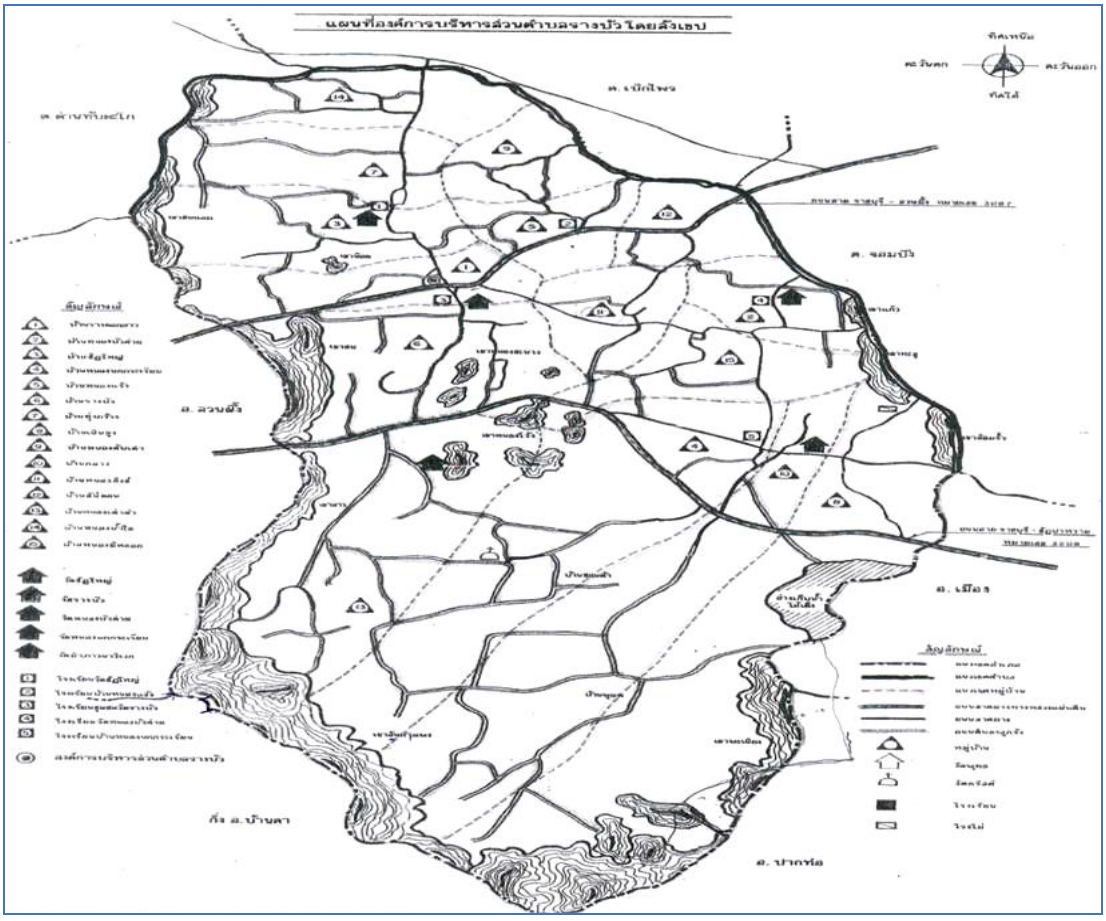
มาตรา 73 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ ทั้งนี้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์หารบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและหลักเกณฑ์ วิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

2.6 บริบทของตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

2.6.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลรางบัว มีประวัติความเป็นมาของบรรพบุรุษเป็นชาวไท – ยวน ซึ่งมีเชื้อสายของคนไทยภาคเหนือหรือเชียงแสนเดิม ซึ่งวัฒนธรรมภาษาพูด และการแต่งกาย ตลอดจนประเพณีของตนเอง ราษฎรส่วนใหญ่ของตำบลจะอพยพมาจากตำบลดอนแร่และตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี การอพยพเป็นการอพยพเพื่อหาที่ทำกิน เมื่อเดินทางถึงบริเวณตำบลรางบัว มีลำรางขนาดใหญ่มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ซึ่งมีดอกบัวขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงชวนกันตั้งถิ่นฐาน ณ ที่แห่งนี้ และชื่อว่า “รางบัว” ตำบลรางบัว เป็นตำบลเก่าแก่ดั้งเดิมตำบลหนึ่ง ขึ้นอยู่กับกิ่งอำเภอจอมบึงเดิม เมื่อต่อมามีการยกฐานะเป็นอำเภอจอมบึง จึงได้มีการแบ่งการปกครองออกเป็นหมู่บ้านหลายหมู่บ้าน และมีการจัดระเบียบการปกครองท้องที่ขึ้น จึงได้รวบรวมเอาหมู่บ้านต่าง ๆ ขึ้นเป็นตำบลรางบัวในปัจจุบันส่วน “บ้านรางบัว” นั้นก็เป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลรางบัว ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 6 บ้านรางบัว ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

รูปที่ 2.1 แสดงแผนที่ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

2.6.2 ด้านกายภาพ

2.6.2.1 ที่ตั้งของตำบล

อาคารที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว ตั้งอยู่เลขที่ 156 หมู่ที่ 1 ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ว่าการอำเภอจอมบึง ประมาณ 10 กิโลเมตร ยกฐานะของสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว ในวันที่ 2 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2538 ตำบลรางบัวมีเนื้อที่ประมาณ 178.54 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 111,590 ไร่

2.6.2.2 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อตำบลเบิกไพร อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
ทิศใต้	ติดต่อตำบลน้ำพุ อำเภอเมือง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อตำบลป่าหวาย ตำบลท่าเคย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

2.6.2.3 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูงและลาดเชิงเขา สภาพเดิมเป็นดินปนทราย หรือดินลูกรัง จึงกักเก็บน้ำไม่ค่อยได้ ประกอบกับไม่มีลำคลองทำให้ไม่มีน้ำไว้ใช้สำหรับทาการเกษตร อาชีพส่วนใหญ่เป็นการทำนาโดยอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ ในปีใดไม่มีน้ำฝนหรือมีฝนมากเกินไปก็ทำให้พืชผลเสียหาย แหล่งน้ำที่สำคัญจึงมาจาก ลำห้วยสำนักไม้เต็ง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่และมีน้ำตลอด โดยแยกเป็นลำห้วยสายเล็กอีกคือ ลำห้วยบ้านหนองเต่าดำและลำห้วยบ้านหนองนกกระเรียน ส่วนที่เหลือก็มีอาชีพทำไร่ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง เป็นต้น

2.6.2.4 ลักษณะภูมิอากาศ

โดยทั่วไปของภาคตะวันตก อากาศร้อนและไม่หนาวจัด โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง 21 – 38 องศาเซลเซียส อยู่ในเขตที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มีฝนตกหนักในช่วงเดือน มิถุนายน – กรกฎาคม ฤดูร้อนอุณหภูมิเฉลี่ย 36 องศาเซลเซียส ฤดูฝนปริมาณน้ำฝน 737.30 มิลลิเมตร

2.6.2.5 ลักษณะของดิน

พื้นที่ดินทรายและดินลูกรัง ด้านตะวันตกของตำบลรางบัว พื้นที่เหล่านี้ส่วนใหญ่จะใช้ปลูกมันสำปะหลัง พื้นที่ภูเขา พบมากในตอนใต้ของตำบลรางบัว และยังพบภูเขาขนาดเล็ก อยู่ในพื้นที่ตำบลรางบัวด้วย พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นป่าไม้

2.6.2.6 ลักษณะของแหล่งน้ำ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลรางบัว มีสภาพเป็นดินร่วนปนทราย จึงเก็บกักน้ำไม่ค่อยได้ประกอบกับไม่มีลำคลอง แหล่งน้ำจึงมาจากลำห้วยไม้เต็ง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่และมีน้ำตลอด โดยแยกเป็นลำห้วยสายเล็กอีก 2 สาย คือลำห้วยบ้านหนองเต่าดำและลำห้วยบ้านหนองนกกระเรียน ดังนั้น ทรัพยากรน้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ ในตำบลรางบัว จึงเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชนทั้งด้านอุปโภค – บริโภค และการเกษตรกรรม

นอกจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติข้างต้นนั้น ตำบลรางบัวยังมีแหล่งน้ำพัฒนาหรือแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ 1) ฝาย จำนวน 15 แห่ง 2) บ่อบาดาล จำนวน 48 แห่ง 3) อ่างเก็บน้ำ จำนวน 3 แห่ง 4) บ่อน้ำตื้น จำนวน 5 แห่ง 5) สระน้ำ จำนวน 70 แห่ง และ 6) บ่อโยก จำนวน 27 แห่ง

2.6.2.7 ลักษณะของไม้และป่าไม้

มีป่าไม้เต็งรัง ในหมู่ที่ 6 บ้านรางบัว และมีป่าชุมชน ในหมู่ที่ 1 บ้านรางดอกอาว หมู่ที่ 13 บ้านหนองเต่าดำ และหมู่ที่ 14 บ้านหนองน้ำใส ซึ่งมีการจัดกิจกรรมดูแลรักษาของหมู่บ้านและได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการปลูกและการบริหารจัดการป่าโดยกรมป่าไม้

2.6.3 ด้านการเมือง / การปกครอง

2.6.3.1 เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัวมีเขตการปกครองครอบคลุมพื้นที่ 1 ตำบล คือตำบลรางบัว มีเนื้อที่ประมาณ 178.54 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 111,590 ไร่ มีหมู่บ้าน 15 หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงผู้ปกครองตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

หมู่ที่	บ้าน	ผู้ใหญ่บ้าน / กำนัน	
1	บ้านรางดอกอาว	นายประเสริฐ	บุญณรงค์
2	บ้านหนองบัวค่าย	นายวิเชียร	พวงทอง
3	บ้านชัฏใหญ่	นายกล้า	แก้วพฤกษ์
4	บ้านหนองนกกระเรียน	นายสนิท	กองแก้ว
5	บ้านหนองแร้ง	นางลำพรรณ	สุดสวาท
6	บ้านรางบัว	นายภูมิพัฒน์	จำปาทอง

ตารางที่ 2.1 แสดงผู้ปกครองตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

หมู่ที่	บ้าน	ผู้ใหญ่บ้าน / กำนัน	
7	บ้านทุ่งกว้าง	นายสมพวน	บัวเฮง
8	บ้านเนินสูง	นายสุธินันท์	เทพวาส
9	บ้านหนองตับเต่า	นายสมศักดิ์	วงสา
10	บ้านกลาง	นายพัว	บัวบุญรอด
11	บ้านหนองสังข์	นายวีระ	กล้าผจญ
12	บ้านสันดอน	นายสมควร	สลับเขียว (กำนันตำบลรางบัว)
13	บ้านหนองเต่าดำ	นายอานนท์	ถ้ำแก้ว
14	บ้านหนองน้ำใส	นางสาวสาลินี	หมื่นบริภัทร
15	บ้านหนองผีหลอก	นายนัทธพงศ์	จิตต์งามขำ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิตยา จันณรงค์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปี (พ.ศ. 2559-พ.ศ. 2561) เทศบาลตำบลแปลงยาว อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแปลงยาว และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแปลงยาวจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบล แปลงยาว อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 84 คน มีอายุระหว่าง 41-50 ปีมีสถานภาพสมรส มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร โดยมีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท และมีตำแหน่งในชุมชนเป็นกรรมการชุมชน มากที่สุด จำนวน 70 คน การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแปลงยาว โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า มีส่วนร่วมด้าน การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาและด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นอันดับสุดท้าย และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้นำชุมชนที่มีตำแหน่งในชุมชนที่ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 แต่ผู้นำชุมชนที่มี

เพศ อายุ รายได้ สถานภาพ อาชีพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

ณัฐกร ดอนแก้วภู่ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 376 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.6 มีอายุตั้งแต่ 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.4 ซึ่งมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 51.1 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 35.4 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.3 ในการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.53) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.59) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.57) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.51) และด้านการ มีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.48) ตามลำดับ

กิจจา โพแดน (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ 2) ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของ ผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลลาดยาว จำนวน 103 คน จากจำนวนผู้นำชุมชน 139 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรของ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการ

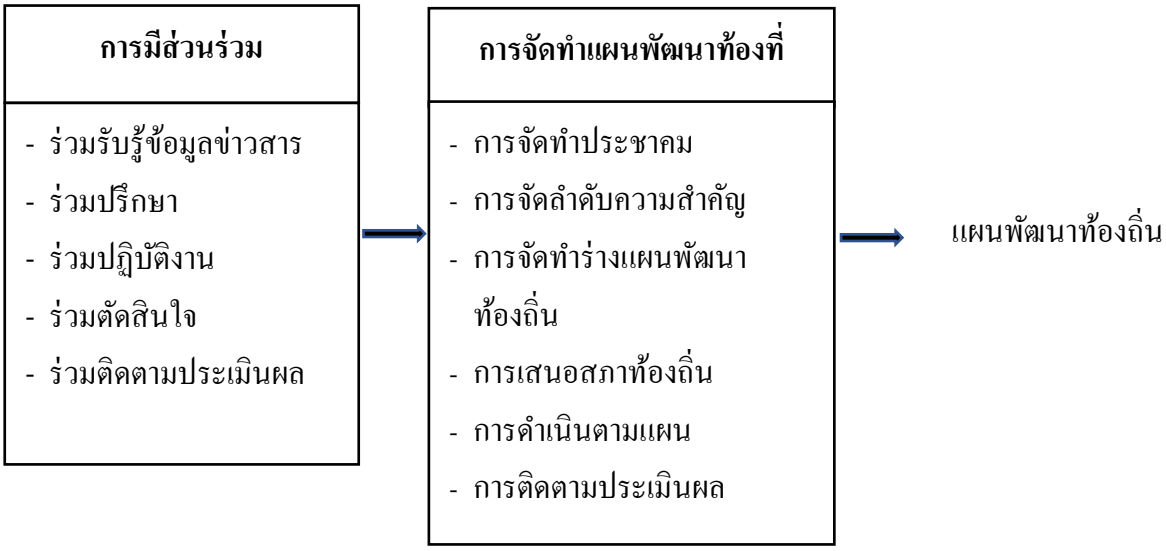
วิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบ ค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 10 ท่าน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านดำเนินการ และการมีส่วนร่วมด้านติดตาม และประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ในการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล แตกต่างกัน ส่วนผู้นำชุมชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมในแผนการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อบรรจุเข้างบประมาณรายจ่ายเป็นส่วนน้อย ซึ่งเทศบาลขาดการสอบถามปัญหาและความต้องที่แท้จริงของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของชุมชน และผู้บริหารท้องถิ่นตัดสินใจในการพัฒนาท้องถิ่นตามความคิดเห็นของตนเองมากกว่าความคิดเห็นและความต้องการของชุมชน ซึ่งการปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้ ข้อเสนอแนะเทศบาลตำบลลาดยาว ควรก่อสร้างบารุงรักษาถนน สะพาน ทางเท้าตามซอยต่าง ๆ ให้มากกว่าเดิม และเทศบาล ฯ ควรก่อสร้างพนังกั้นน้ำเพื่อป้องกันริมตลิ่งพังและบ้านเรือนราษฎร์ไม่ให้ได้รับความเสียหาย

กฤษฎากรณ์ ยูงทอง (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางั่ว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางั่ว อำเภอเมืองเพชบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์

ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกเพศ โดยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (t-test for Independent Samples) และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางั่ว อำเภอเมืองเพชบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลนางั่วอยู่ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้านพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและประชาชนที่เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลนางั่ว โดยที่ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนให้ได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาลตำบลนางั่วเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาในปีถัดไป ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์พบว่าประชาชนได้ผลจากการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนางั่ว ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการบริการจากเทศบาลตำบลนางั่วได้จัด ทำแผนงานโครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุสิ่งของ เช่น เครื่องสาธารณูปโภค เครื่องมือเครื่องใช้ สำหรับการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้าน เพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนทั้งโดยทางปฏิบัติงานประจำวันของประชาชนรวมถึงเป็นแนวทางในการเกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่าการดำเนินการประชาชนมีส่วนร่วมในการได้เข้าร่วมประชุมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะคิดว่าจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้นและส่งผลต่อประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการเทศบาลตำบลนางั่วให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าเทศบาลตำบลนางั่ว ได้เปิดโอกาสให้ท่านเข้าร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยได้มีการแต่งตั้งประชาชนเข้าเป็นกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการตาม

แผนพัฒนาและมีส่วนร่วมในการจัดแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นจากประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนางั่ว

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 2.2 แสดงแผนภูมิกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเน้นการศึกษาสองแนวทางหลัก คือการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในงานวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้นำชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 18 คน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview of Formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดตายตัว จะสัมภาษณ์ บุคคลใดก็จะใช้คำถามเดียวกัน เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2564, น. 51) และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ กำหนดนัดวันเวลาในการขอเข้าสัมภาษณ์โดยแจ้งให้ผู้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้าในการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะใช้วิธีการจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยก่อนจะมีการสัมภาษณ์ได้ขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ซึ่งกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์เฉพาะคำถามที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.3.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการรวบรวมเอกสาร ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น

3.3.2 วิธีการรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม

ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยที่ผู้วิจัย เลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้วิจัยต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น ผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ในการสัมภาษณ์ (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2564, น. 51) และจดบันทึกข้อมูล และบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลที่เป็นเอกสาร

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อทราบถึงบริบท ประเด็นที่ศึกษา และกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

3.4.2.1 ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็นคำถาม

3.4.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือน หรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์

3.4.2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้องกัน เช่น แนวคิด ทฤษฎี ระเบียบ กฎหมาย คู่มือปฏิบัติงาน ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างของข้อมูลก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

3.4.2.4 นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัย เรื่องการจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 : กรณีศึกษา ผู้นำชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี และอภิปรายผลการวิจัย โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 18 คน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน มาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกออกเป็น 2 ตอน รายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

4.2 ผู้นำท้องถิ่นที่ไปมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตั้งแต่แรกจนได้แผนพัฒนา

4.3 ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

4.1 การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลผู้นำท้องที่

ลำดับ	ตำแหน่งหน้าที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	กำนัน	1	3.70
2	ผู้ใหญ่บ้าน	5	18.52
3	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	18	66.67
4	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	3	11.11
	รวม	**27**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่มากที่สุด เป็นช่วยผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาเป็นตำแหน่งหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็น ร้อยละ 18.52

ตำแหน่งหน้าที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 11.11 และตำแหน่งหน้าที่กำนัน จำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตารางที่ 4.2 แสดงการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ลำดับ	ผู้นำท้องที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	มีส่วนร่วม	26	96.30
2	ไม่มีส่วนร่วม	1	3.70
	รวม	**27**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 ผู้นำท้องที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่ผู้นำท้องที่มีส่วนร่วมในการการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี คิดเป็นร้อยละ 96.30 และ ไม่มีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 3.70

4.2 การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่

1. การจัดทำประชาคม

ขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งทุกหมู่บ้านต้องมีและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยจัดเวทีประชาคมเชิญประชาชนมาร่วมประชุมเสนอปัญหาความต้องการและเวทีประชาคมร่วมกันจัดลำดับความเร่งด่วนความสำคัญของปัญหา การจัดเวทีประชาคมซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่และส่วนราชการร่วมกันดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพแวดล้อมของหมู่บ้านซึ่งประกอบด้วยจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค จึงจะได้ทราบสาเหตุของปัญหาในหมู่บ้าน

ผู้นำท้องที่ นำผลสรุปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อดำเนินการต่อไป

2. การจัดลำดับความสำคัญ

การจัดลำดับความเดือดร้อนและแก้ไขให้ลุล่วงตรงกับความเดือดร้อนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาตามลำดับ โดยคณะกรรมการหมู่บ้านต้องมีความคิดริเริ่มในการ

ค้นหาปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น การค้นหาสาเหตุของปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวหน้า มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น มีส่วนร่วมในการหาแนวทางที่ดีตามมติของประชาชน มีส่วนร่วมในการหาทางออกเพื่อยุติปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน และมีส่วนร่วมในการทำประชามติเพื่อตัดสินใจแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการของประชาชน

ผู้นำท้องที่ นำผลสรุป ข้อคิดเห็นความเดือดร้อนของประชาชน เสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อดำเนินการตามลำดับความสำคัญที่เกิดขึ้นต่อไป

3. การจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผู้นำท้องที่เป็นผู้ออกแบบปัญหาของแต่ละหมู่บ้าน นำปัญหามาเข้าแผนพัฒนาเพื่อดูความต้องการของประชาชนว่าปัญหาใดเป็นปัญหาเร่งด่วนและใช้เวทีประชาคมร่วมเข้าจัดทำแผนพัฒนาในการทำแผนประจำปีที่ประชาชนเสนอความต้องการร่วมในเวทีประชุมและจัดทำแผนร่วมท้องถิ่นและท้องที่ให้ท้องถิ่นเสนอเข้าบรรจุแผนเพื่อดำเนินการพัฒนาต่อไป โดยคณะกรรมการท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนที่ประชาชนต้องการ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดวิธีดำเนินงาน ขั้นตอน และเป้าหมายชัดเจน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกพื้นที่ในการพัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมให้การพัฒนาเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการที่กำหนดไว้

ผู้นำท้องที่ ปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรม กำหนดวิธีการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

4. การดำเนินตามแผน

การดำเนินโครงการถ้าหากเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ไม่เกินความสามารถของผู้นำท้องถิ่นจะมีการระดมทุกความช่วยเหลือไม่ว่าทุนทางสังคมเช่นทอดผ้าป่าการบริจาคและเงินกองกลางหมู่บ้านการระดมช่วยเหลือทุนส่วนใหญ่ถ้าเป็นโครงการที่เกินศักยภาพของหมู่บ้านต้องพึ่งพาภายนอกไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอหรือจังหวัดโดยคณะกรรมการหมู่บ้านต้องเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมสนับสนุนเครื่องไม้เครื่องมือในการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาท้องถิ่นให้สำเร็จตามที่ประชาชนต้องการ มีส่วนร่วมในการออกแรงกายแรงใจในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นด้วยจิตอาสา ร่วมดำเนินการออกวัสดุในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความเต็มใจและเสียสละ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการที่กำหนดไว้

ผู้นำท้องที่ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นำปัญหามาประชุมปรึกษา และมีส่วนร่วมสนับสนุนเครื่องไม้เครื่องมือในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ

5. การติดตามประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการ การนำแผนเข้าสู่ภาคปฏิบัติแล้วให้คณะกรรมการท้องถิ่นตรวจสอบว่ามีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่และมีการดำเนินงานก่อให้เกิดผลดีผลเสียอย่างไรมีการบันทึกถอดบทเรียนเพื่อจะได้เห็นข้อดีข้อเสียในการพิจารณาตรวจสอบการทำแผนพัฒนาโครงการต่อไป โดยคณะกรรมการท้องถิ่นต้องร่วมติดตามความก้าวหน้าของโครงการที่ดำเนินการอยู่เป็นประจำ ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของโครงการการพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มประโยชน์และคุณค่าต่อประชาชน ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการ กิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับผู้น้ำท้องที่เพื่อหาแนวทางที่ดีและร่วมพัฒนาเพื่อปรับปรุงกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ให้มีความถูกต้อง เหมาะสมตามบทบาทและหน้าที่ต่อไป

ผู้นำท้องที่ ทำการติดตามและประเมินผลโครงการ ว่ามีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่และมีการดำเนินงานก่อให้เกิดผลดีผลเสียอย่างไร นำปัญหามาประชุมร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาและหาแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

สรุป

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว จึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว เป็นการกำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นที่ตั้ง ดังจะเห็นได้จากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดประชุมประชาคมตำบล เพื่อรับทราบปัญหา/ความต้องการประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการและแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว จึงเป็นเสมือนเข็มทิศที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว ได้พิจารณาอย่างรอบคอบในการตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และใช้ทรัพยากรการบริหารขององค์การบริหาร ส่วนตำบลรางบัวอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น ต่อไป

ตารางที่ 4.3 แสดงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผู้นำชุมชน	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5
1. นายจำนงค์ ชาติดี	เรียกประชุม	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	อุปสรรคด้านงบประมาณ	เรียกชาวบ้านทำประชาคม สอบถาม เสนอแนวคิด สรุป ส่ง อบต.
2. นายสมคิด กิตร์ดี	จัดประชุม	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	งบประมาณจัดสรรไม่เพียงพอ	1. ให้ชาวบ้านเลือกเสนอแผนต่อภาครัฐ (น้ำประปา) 2. ติดตามความคืบหน้า สอบถามความคืบหน้า
3. นายประวิทย์ กรทอง	มีการประชุม	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	งบประมาณ	1. ประกาศเรียกประชุมประชาคม 2. ยกหัวข้อที่น่าสนใจ (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา) 3. ให้ชาวบ้านเลือก , ออกความคิดเห็น
4. นายใบ กล่ำแก้ว	เสนอ อบต. ประชาคม	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	งบประมาณไม่เพียงพอ	1. เรียกประชุม 2. ชาวบ้านเสนอข้อคิดเห็น เรื่องไฟฟ้า 3. นำเสนอต่อหน่วยงานรัฐ
5. นายสุทธิพงษ์ ชูราศรี	เรียกประชุม	ได้รับความเอาใจใส่จาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะ	1. นำเสนอให้ท้องถิ่น 2. ร่วมประชุมประชาคม	เพิ่มเติมปรับปรุงแผนได้ตลอดเวลา งบประมาณไม่เพียงพอ

ตารางที่ 4.3 แสดงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ต่อ)

ผู้นำชุมชน	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5
		ผู้บริหาร อบต. มาก	ผู้บริหาร อบต. มาก	3. พูดคุยเรื่องที่เดือดร้อน, เร่งด่วน 4. จัดลำดับความสำคัญ	
6. นายคมกริช นาคผจญ	เรียกประชุม	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	1. การซ่อมแซมถนน การเดินทางจะได้สะดวกปลอดภัย 2. ไฟฟ้าส่องสว่างในหมู่บ้าน 3. น้ำอุปโภคบริโภค ยังไม่เพียงพอ	งบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาหรือความต้องการในการจัดการต่อความเดือดร้อนของประชาชน
7. นายรวม แก้วพฤกษ์	ประสานงาน	มาก	มาก	งบประมาณไม่เพียงพอ	ไม่มี
8. นายทองเจือ นิยมญาติ	ประสานงานเรียกชาวบ้านมาประชุมประชาคม	ได้รับความใส่ใจมาก	มาก	ไม่มีปัญหา	เรียกชาวบ้านประชุม, เสนอแนวการพัฒนาท้องถิ่น
9. นายประเสริฐ บุญณะรงค์	เรียกประชุม	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	งบประมาณไม่เพียงพอ	1. จัดสรรงบประมาณลงพื้นที่เร่งปฏิบัติจริง 2. ลำดับความสำคัญและ

ตารางที่ 4.3 แสดงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ต่อ)

ผู้นำชุมชน	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5
					ความเห็นของประชาชน
10. นายอานัน ขำปอด	เรียกประชุมชาวบ้าน	มีความใส่ใจที่ดีมาก	มีความสนใจที่ดีมาก	ไม่มีปัญหา	1. เรียกชาวบ้านประชุม 2. ชี้แจงให้ประชาชนทราบ
11. นายไพทูรย์ อินทร์ดีเลิศ	1. เรียกประชุม 3. เสนอความคิดเห็นต่อหน่วยงานรัฐ	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	งบประมาณไม่เพียงพอ	จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน
12. นายอานนท์ ถ้ำแก้ว	1. เสนอต่อท้องถิ่น 2. จัดประชุม 3. สอบถามประชาชนในหมู่บ้าน	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	ไม่มีปัญหา	1. เรียกประชุมประชาคมระดับหมู่บ้าน 2. ชาวบ้านเสนอความเดือดร้อนและความต้องการ 3. จัดลำดับความสำคัญของคความต้องการ 4. นำเสนอแผนต่อหน่วยงานของภาครัฐ
13. นางสาวกัญญาภัค คงอยู่	1. มีการจัดประชุม 2. สอบถามประชาชน	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	1. งบประมาณที่จัดสรรมาให้ไม่เพียงพอในการดำเนินงาน	1. จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการดำเนินงาน

ตารางที่ 4.3 แสดงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ต่อ)

ผู้นำชุมชน	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5
	3. ลำดับความสำคัญ, ความคิดเห็นของประชาชน 4. เสนอต่อท้องถิ่น			2. หน่วยงานมีความล่าช้าในการดำเนินงาน	2. เร่งดำเนินการให้ทันต่อเหตุการณ์
14. นายมานะ แฉล้มนงนุช	1. เรียกประชุมหมู่บ้าน 2. สอบถามความเดือดร้อนและความต้องการของหมู่บ้าน 3. เสนอต่อหน่วยงานรัฐ	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	งบประมาณไม่เพียงพอ	1. จัดงบประมาณให้เพียงพอในหลาย ๆ ด้าน 2. ให้ความรู้ประชาชน 3. ติดตามความต้องการของประชาชน
15. นายอำพัน อินทร์ชำนาญ	1. จัดประชุม 2. สอบถามประชาชน 3. ลำดับความสำคัญข้อเสนอของประชาชน 4. เสนอต่อหน่วยงานของรัฐ	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	งบประมาณไม่พอต่อการดำเนินงาน	1. สอบถามความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน 2. เรียกประชุมหมู่บ้าน 3. ลำดับความสำคัญที่ประชาชนเสนอมา 4. นำเสนอความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานรัฐ

ตารางที่ 4.3 แสดงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ต่อ)

ผู้นำชุมชน	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5
16. นางโสภา แก้วมาลี	จัดทำประชาคม	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	งบประมาณไม่เพียงพอ	มีการแจ้งความคืบหน้าของโครงการที่เสนอต่อ อบต.
17. นายจักกฤษ ปลูกบุญทรง	ลงพื้นที่ดูสภาพถนนและมีการเรียกประชุม	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	ไม่มีปัญหา	สอบถาม ติดตาม
18. นายสมนวน บัวเฮง	เรียกประชุมเสนอเข้า อบต.	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	ไม่มีปัญหา	มีส่วนร่วมในการทำถนนเพื่อให้ชาวบ้านรับทราบและตัดสินใจ
19. นายนันทวัฒน์ ใจแสง	1. มีการเรียกประชุม 2. ออกความคิดเห็น 3. เลือกสิ่งที่จำเป็น 4. ส่งเรื่องถึง อบต.	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	1. เรื่องงบประมาณ 2. ต้องการทราบถึงความคืบหน้า	อยากให้มีการแจกแจงรายละเอียดของงบประมาณที่มีอย่างโปร่งใส
20. นายประเสริฐ ชมภูพันธ์	1. มีส่วนร่วมในการเรียกประชุม 2. มีมติ	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. ที่ดี	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. ที่ดี	ไม่มีปัญหา	ต้องการทราบถึงความคืบหน้าของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.3 แสดงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ต่อ)

ผู้นำชุมชน	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5
	3. มีการเสนอแนวคิด, Mind set				
21. นายสำรวย ชาติดี	1. เรียกชาวบ้านรวมตัวกันเพื่อประชุม 2. คัดกรองประเมินปัญหา 3. สรุปผล	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. ปานกลาง	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. ปานกลาง	งบประมาณไม่เพียงพอ	จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ
22. นางกาญจนา ศุขสมัย	ร่วมพัฒนาถนน	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. ที่ดี	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. พอใจมาก	ปัญหาเรื่อง น้ำไฟฟ้า และงบประมาณไม่เพียงพอ	แก้ไขปัญหาเรื่องน้ำไฟฟ้า และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ
23. นางสาวสาลินี หมื่นบริภัตร	1. เรียกประชุม 2. เสนอ อบต. 3. ประชาคม 4. ปฏิบัติจริง	ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มาก	งบประมาณไม่เพียงพอ 1. การซ่อมแซมถนนและสร้างถนน 2. ไฟฟ้าส่องสว่างถนน 3. น้ำอุปโภคบริโภค ยังไม่พอใช้ในการเกษตร	ได้มีส่วนร่วมและอยากให้งบประมาณเข้ามาพัฒนาหมู่บ้าน เสนอชาวบ้านเรียงลำดับจากความจำเป็นมาก

ตารางที่ 4.3 แสดงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ต่อ)

ผู้นำชุมชน	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5
24. นายสงัด จิตดี	ช่วยพัฒนาถนน	ได้รับความใส่ใจที่ดี	ได้รับความสนใจมาก	เรื่องน้ำ, ไฟฟ้า และงบประมาณไม่เพียงพอ	ลงพื้นที่เข้าถึงประชาชน ให้ความสนใจ ใส่ใจ
25. นายภูมิพัฒน์ จำปาทอง	1. เรียกประชุม 2. ลงความเห็นชอบ 3. สรุป ส่ง อบต. 4. มีส่วนร่วมมาก	ได้รับความใส่ใจที่ดี	ได้รับความสนใจมาก	ไม่มีปัญหา	ต้องการทราบความคืบหน้า
26. นายกล้า แก้วพฤกษ์	1. เรียกประชุม 2. เสนอเรื่องในที่ประชุม 3. เสนอความคิดเห็น 4. มีมติที่ประชุม	ได้รับความเอาใจใส่จาก ผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จาก คณะผู้บริหาร อบต. มาก	งบประมาณ	1. อยากให้หน่วยงานรัฐเข้ามาบูรณาการด้านถนน ไฟฟ้า น้ำประปา 2. ให้ความรู้เบื้องต้นและการป้องกันโรค
27. นายสมควร สลับเขียว	เรียกประชุม เสนอ อบต.	ได้รับความเอาใจใส่จาก ผู้บริหาร อบต. มาก	ได้รับความเอาใจใส่จาก คณะผู้บริหาร อบต. มาก	งบประมาณไม่เพียงพอ	จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี สรุปผล ดังนี้

1. ในฐานะที่เป็นผู้นำชุมชนหรือนักปกครองท้องที่ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต.รางบัวอย่างไร (เช่น เป็นผู้เรียกประชุมประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เป็นผู้นำปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านมานำเสนอต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ เป็นต้น) พบว่า ส่วนใหญ่ผู้นำชุมชน เรียกประชุม เสนอเรื่องในที่ประชุม และนำผลการประชุมนำเสนอองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

2. จากการสังเกตการณ์ของท่าน ท่านคิดว่า ปัญหา ความเดือดร้อนที่ชาวบ้านได้เสนอต่อประชาคม ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต. มากน้อยเพียงใด พบว่า ส่วนใหญ่ผู้นำชุมชนได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอย่างดี ให้หน่วยงานรัฐเข้ามาบูรณาการ ด้านถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ให้ความรู้เบื้องต้นการป้องกันโรคภัยต่าง ๆ

3. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านคิดว่า ปัญหา ความเดือดร้อนที่ท่านเป็นผู้นำเสนอเองในที่ประชุมประชาคม หรือต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ของ อบต. ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มากน้อยเพียงใด พบว่า ส่วนใหญ่ผู้นำชุมชนได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นอย่างมาก

4. ในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต.รางบัว ท่านประสบปัญหาอุปสรรคสำคัญอะไรบ้าง พบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้นำชุมชน มีปัญหาเรื่องงบประมาณในการสร้าง ซ่อมแซม บำรุงรักษา ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ขาดงบประมาณในการบริหารจัดการ

5. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน (นักปกครองท้องที่) ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างไร พบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้นำชุมชน ต้องการให้จัดสรรงบประมาณมาให้อย่างเพียงพอให้ลำดับความสำคัญของความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ

4.3 ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

1. ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการมาประชุมประชาคมทั้งนี้มีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นว่ามีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่และปัญหาความเดือดร้อนที่ประชาชนในชุมชนเผชิญอยู่อย่างไร ประกอบกับประชาชนต้องประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวหรือตนเองจึงไม่มีเวลามาร่วมประชุมประชาคม

2. ผู้นำท้องที่บางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นว่ามีความสำคัญเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านและการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าอย่างไร จึงไม่ได้เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและหรือไม่ประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับชาวบ้านให้เห็นถึงความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่นส่งผลให้ชาวบ้านส่วนหนึ่งจึงไม่เข้าร่วมประชุมประชาคมในการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3. ผู้นำท้องที่บางคนอาจเบื่อหน่ายกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะโครงการที่เสนอเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมาไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณอันอาจเนื่องมาจากงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลมีจำกัดไม่เพียงพอต่อการจัดสรรให้กับทุกโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเน้นการศึกษาสองแนวทางหลัก คือการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสำคัญของการศึกษา จำนวน 27 คน ผลของการศึกษาสามารถนำมาสรุป และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุป

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี สามารถสรุปได้ ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้นำชุมชน

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่มากที่สุดเป็นช่วยผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาเป็นตำแหน่งหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 18.52 ตำแหน่งหน้าที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 11.11 และตำแหน่งหน้าที่กำนัน จำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.70 และผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี คิดเป็นร้อยละ 96.30 และ ไม่มีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 3.70

5.1.2 การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี สรุปดังนี้

5.1.2.1 การจัดทำประชาคม

ขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งทุกหมู่บ้านต้องมีและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยจัดเวที

ประชาคมเชิญประชาชนมาร่วมประชุมเสนอปัญหาความต้องการและเวทีประชาคมร่วมกันจัดลำดับความเร่งด่วนความสำคัญของปัญหา การจัดเวทีประชาคมซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่และส่วนราชการร่วมกันดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพแวดล้อมของหมู่บ้านซึ่งประกอบด้วยจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค จึงจะได้ทราบสาเหตุของปัญหาในหมู่บ้าน

ผู้นำท้องที่ นำผลสรุปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อดำเนินการต่อไป

5.1.2.2 การจัดลำดับความสำคัญ

การจัดลำดับความเดือดร้อนและแก้ไขให้ลุล่วงตรงกับความเดือดร้อนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาตามลำดับ โดยคณะกรรมการหมู่บ้านต้องมีความคิดริเริ่มในการค้นหาปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น การค้นหาสาเหตุของปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวหน้า มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น มีส่วนร่วมในการหาแนวทางที่ดีตามมติของประชาชน มีส่วนร่วมในการหาทางออกเพื่อยุติปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนและมีส่วนร่วมในการทำประชามติเพื่อตัดสินใจแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการของประชาชน

ผู้นำท้องที่ นำผลสรุป ข้อคิดเห็นความเดือดร้อนของประชาชน เสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อดำเนินการตามลำดับความสำคัญที่เกิดขึ้นต่อไป

5.1.2.3 การจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผู้นำท้องที่เป็นผู้ออกแบบปัญหาของแต่ละหมู่บ้าน นำปัญหามาเข้าแผนพัฒนา เพื่อดูความต้องการของประชาชนว่าปัญหาใดเป็นปัญหาเร่งด่วนและใช้เวทีประชาคมร่วมเข้าจัดทำแผนพัฒนาในการทำแผนประจำปีที่ประชาชนเสนอความต้องการร่วมในเวทีประชุมและจัดทำแผนร่วมท้องถิ่นและท้องที่ให้ท้องถิ่นเสนอเข้าบรรจุแผนเพื่อดำเนินการพัฒนาต่อไป โดยคณะกรรมการท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนที่ประชาชนต้องการ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดวิธีดำเนินงาน ขั้นตอน และเป้าหมายชัดเจน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกพื้นที่ในการพัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากรแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมให้การพัฒนาเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการที่กำหนดไว้

ผู้นำท้องที่ ปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรม กำหนดวิธีการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

5.1.2.4 การดำเนินตามแผน

การดำเนินโครงการถ้าหากเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ไม่เกินความสามารถของผู้นำท้องถิ่นจะมีการระดมทุกความช่วยเหลือไม่ว่าทุนทางสังคมเช่นทอดผ้าป่าการบริจาคและเงินกองกลางหมู่บ้านการระดมช่วยเหลือทุนส่วนใหญ่ถ้าเป็นโครงการที่เกินศักยภาพของหมู่บ้านต้องพึ่งพาภายนอกไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอหรือจังหวัดโดยคณะกรรมการหมู่บ้านต้องเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมสนับสนุนเครื่องไม้เครื่องมือในการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาท้องถิ่นให้สำเร็จตามที่ประชาชนต้องการ มีส่วนร่วมในการออกแรงกายแรงใจในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นด้วยจิตอาสา ร่วมดำเนินการออกวัสดุในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความเต็มใจและเสียสละ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการที่กำหนดไว้

ผู้นำท้องที่ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นำปัญหามาประชุมปรึกษา และมีส่วนร่วมสนับสนุนเครื่องไม้เครื่องมือในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ

5.1.2.5 การติดตามประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการ การนำแผนเข้าสู่ภาคปฏิบัติแล้วให้คณะกรรมการท้องถิ่นตรวจสอบว่ามีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่และมีการดำเนินงานก่อให้เกิดผลดีผลเสียอย่างไรมีการบันทึกถอดบทเรียนเพื่อจะได้เห็นข้อดีข้อเสียในการพิจารณาตรวจสอบการทำแผนพัฒนาโครงการต่อไป โดยคณะกรรมการท้องถิ่นต้องร่วมติดตามความก้าวหน้าของโครงการที่ดำเนินการอยู่เป็นประจำ ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของโครงการการพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มประโยชน์และคุณค่าต่อประชาชน ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการ กิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับผู้น้ำท้องที่เพื่อหาแนวทางที่ดีและร่วมพัฒนาเพื่อปรับปรุงกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ให้มีความถูกต้อง เหมาะสมตามบทบาทและหน้าที่ต่อไป

ผู้นำท้องที่ ทำการติดตามและประเมินผลโครงการ ว่ามีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่และมีการดำเนินงานก่อให้เกิดผลดีผลเสียอย่างไร นำปัญหามาประชุมร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาและหาแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว จึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว เป็นการกำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นที่ตั้ง ดังจะเห็นได้จากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดประชุมประชาคมตำบล เพื่อรับทราบปัญหา/

ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการและแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว จึงเป็นเสมือนเข็มทิศที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว ได้พิจารณาอย่างรอบคอบในการตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัวอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น ต่อไป

5.2 อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ผู้ศึกษาจะได้นำผลการศึกษามาอภิปรายผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในฐานะที่เป็นผู้นำชุมชนหรือนักปกครองท้องที่ มีบทบาทสำคัญในการเรียกประชุมประชาคม เสนอเรื่องในที่ประชุม และนำผลการประชุมนำเสนอองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อพิจารณาและดำเนินการให้ทันต่อความต้องการของประชาชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา จันณรงค์ (2560, น. 105) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปี (พ.ศ. 2559-พ.ศ. 2561) เทศบาลตำบลแปลงยาว อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การสำรวจระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแปลงยาว ในภาพรวมมีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยพบว่า มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้คือ 1) ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนา พบว่า เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยพบว่า ได้เข้าร่วมประชุมสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา ของจังหวัด/ อำเภอ เพื่อมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ได้เข้าร่วมประชุม รับฟังนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นและนำนโยบายผู้บริหารท้องถิ่นมาเป็นข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ถัดไปคือได้เข้าร่วมประชุมพิจารณาว่าจะมีโครงการ/ กิจกรรมใดบ้างที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแนวทางการพัฒนา เข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นปรึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อจัดทำโครงการ/ กิจกรรมหรือจัดทำแผนงานของเทศบาล เข้าร่วมประชุมทบทวนและคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาเทศบาล ปัญหาความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแปลงยาว

มาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลมาก มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็น จัดลำดับความสำคัญของโครงการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฎากรณ์ ยูงทอง (2555, น. 63) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางั่ว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลนางั่วอยู่ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้านพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและประชาชนที่เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลนางั่ว โดยที่ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนให้ได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาลตำบลนางั่ว เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาในปีถัดไป ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์พบว่าประชาชนได้ผลจากการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนางั่ว ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการบริการจากเทศบาลตำบลนางั่วได้จัด ทำแผนงานโครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุสิ่งของ เช่น เครื่องสาธารณูปโภค เครื่องมือเครื่องใช้ สำหรับการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้าน เพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนทั้งโดยทางปฏิบัติงานประจำวันของประชาชนรวมถึงเป็นแนวทางในการเกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่าการดำเนินการประชาชนมีส่วนร่วมในการได้เข้าร่วมประชุมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะคิดว่าจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้นและส่งผลต่อประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการเทศบาลตำบลนางั่ว ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าเทศบาลตำบลนางั่ว ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นและสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะมาศ สินธุพาชี (2562, น. 30-31) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากผู้บริหารท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเป็นส่วนใหญ่ไม่ใช่เกิดจากความต้องการที่แท้จริงของชุมชน นโยบาย วิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นไม่ได้เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ได้แก่ ประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคมน้อย ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและไม่เห็น

ความสำคัญของการทำประชาคม ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบกำหนดการการทำประชาคม การประชุมประชาคมจัดทำในวันและเวลาราชการ ประชาชนไม่สะดวกในการเข้าร่วมประชุมประชาคม 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณในแต่ละชุมชนยังไม่เป็นธรรม การจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมอาชีพยังไม่เพียงพอ ไฟฟ้าแสงสว่างถนนภายในหมู่บ้านยังไม่เพียงพอ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและอาชญากรรม และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนและโครงการต่าง ๆ ของ อบต. น้อย ประชาชนไม่ทราบวิธีการตรวจสอบการใช้งบประมาณรายจ่ายในแผนงาน/โครงการของ อบต. ไม่มีเวทีสำหรับการร่วมเสนอความคิดเห็นในการติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการ

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.3.1.1 ผู้นำท้องที่ควรให้ความสำคัญกับการชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและเข้าร่วมในการทำประชาคมในตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จนถึงขั้นติดตามประเมินผลแผนงานโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่น

5.3.1.2 ผู้นำท้องที่ร่วมกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรประชุมชี้แจงผลการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่ประชาชนในชุมชนได้ทราบหรือส่งผลการพิจารณาผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือผ่านทางเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน

5.3.1.3 ผู้นำท้องที่ในฐานะตัวแทนของประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งแผนพัฒนาท้องถิ่นมาจากชุมชนร่วมกันคิดกันตัดสินใจ ปรึกษาหารือกันเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการก่อนเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่นให้องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

5.3.1.4 ควรจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ถูกต้องมาอบรม แนะนำ ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ถูกต้องแก่ผู้นำท้องที่ เพื่อผู้นำท้องที่จะได้ไปแนะนำสมาชิกในชุมชนให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม และควรตระหนักให้

เห็นความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่นและผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

5.3.2.1 ควรศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในถิ่นการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในสถานการณ์อื่นที่เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

5.3.2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงปัญหาอุปสรรคในด้านอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาสามปีและแผนดำเนินงาน*. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

กิจจา โพแดน. (2557). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์*. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

กฤษฎากรณ์ ยูงทอง. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางั่ว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

เกศสุดา โภคานิตย์ และ กีฬา หนูยศ. (2560). บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5 (ฉบับพิเศษ), 66-76.

โกวิทย์ พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย : เอกสารตำราหลัก ประกอบการเรียนการสอนปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิชาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซเปอร์เน็ท.

คะนึงนิจ ศรีบัวเอี่ยม. (2545). *รายงานการวิจัยแนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมทางรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ปัญหาอุปสรรคและทางออก*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.

ชมัยพร ชมกุล. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น*. ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร. (2552). *การบริหารจัดการงานท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัย, เกษตรศาสตร์.

ณัฐกร ดอนแก้วภร. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์*. การประชุมสวนสุนันทาวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 วันที่ 26 สิงหาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพมหานคร.

ทศพล สมพงษ์. (2555). *การสังเคราะห์บทเรียนเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง, สถาบันพระปกเกล้า.

ธนวัฒน์ คำภีลานนท์. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร.

นิตยา จันณรงค์. (2560). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปี (พ.ศ. 2559-พ.ศ. 2561) เทศบาลตำบลแปลงยาว อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัย การบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปิยะมาศ สินธุพาชี. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมงกุฎทักษิณ, ปีที่ 1(1) (มกราคม – มิถุนายน, 2562).

มนัส สุวรรณ และ คณะ. (2546). *โครงการศึกษาแนวทางและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล*. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

วิโรจน์ ก่อสกุล. (2564). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาตร์* กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคาแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

สถาบันพระปกเกล้า. (2556). คู่มือการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณสำหรับท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยและพัฒนา, สถาบันพระปกเกล้า.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2556). *เอกสารประกอบการประชุมเพื่อตรวจพิจารณาร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

อรทัย ก๊กผล และ คณะ. (2552). *คู่คิด คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น* สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพมหานคร : จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้นำชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยให้พิจารณาข้อคำถามที่ปรากฏในแบบสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้นำชุมชนแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้นำชุมชน ประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง

ดังนั้นจึงขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดทุกข้อ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายสมควร สลับเขียวผู้วิจัย

หมายเหตุ การติดต่อผู้วิจัยสามารถติดต่อทางโทรศัพท์มือถือ 08-99133249

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้นำชุมชน

1. ชื่อ-สกุล……

2. วุฒิการศึกษา……...……..……..……

3. ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล.....

4. หมู่ที่……บ้าน……จำนวนประชากร…….....คน

5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัวหรือไม่ ☐ มีส่วนร่วม ☐ ไม่มีส่วนร่วม

วันที่สัมภาษณ์……

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

6. ในฐานะที่เป็นผู้นำชุมชนหรือนักปกครองท้องที่ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต.รางบัวอย่างไร (เช่น เป็นผู้เรียกประชุมประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เป็นผู้นำปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านมานำเสนอต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ เป็นต้น)

7. จากการสังเกตการณ์ของท่าน ท่านคิดว่า ปัญหา ความเดือดร้อนที่ชาวบ้านได้เสนอต่อประชาคม ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร อบต.มากน้อยเพียงใด

8. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านคิดว่า ปัญหา ความเดือดร้อนที่ท่านเป็นผู้นำเสนอเองในที่ประชุมประชาคม หรือต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ของ อบต. ได้รับความเอาใจใส่จากคณะผู้บริหาร อบต. มากน้อยเพียงใด

9. ในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต.รางบัว ท่านประสบปัญหาอุปสรรคสำคัญอะไรบ้าง

10. ท่านมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน (นักปกครองท้องที่) ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างไร

ภาคผนวก ข
ภาพประกอบการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ บทบาทของผู้นำชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในสถานการณ์โรคระบาดโควิด – 19 กรณีศึกษา : ผู้นำชุมชนในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัวตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี มีดังนี้

1. นายคมกริช นาคผจญ วุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 14 บ้านหนองน้ำใส จำนวนประชากร 512 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

2. นางสาวสาลินี หมื่นบริภัตร วุฒิการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 14 บ้านหนองน้ำใส จำนวนประชากร 512 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

3. นายสงัด จิตดี วุฒิการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ 14 บ้านหนองน้ำใส จำนวนประชากร 512 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

1. นายสมพวน บัวเฮง วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งกว้าง จำนวนประชากร 324 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

2. นายอานัน ขำปอด วุฒิการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งกว้าง จำนวนประชากร 324 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

3. นายสำรวย ชาติดี วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งกว้าง จำนวนประชากร 324 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

4. นายทองเจือ นิยมญาติ วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งกว้าง จำนวนประชากร 324 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

1. นายรวม แก้วพฤกษ์ วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านชัฏใหญ่ จำนวนประชากร 539 คน ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

2. นายสมคิด กิตร์ดี วุฒิการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านชัฏใหญ่ จำนวนประชากร 539 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 28 กันยายน, 2565)

3. นายใบ กล่ำแก้ว วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านชัฏใหญ่ จำนวนประชากร 539 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

4. นายนันทวัฒน์ ใจแสง วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ 3 บ้านชัฏใหญ่ จำนวนประชากร 539 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

5. นายกล้า แก้วพฤกษ์ วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านชัฏใหญ่ จำนวนประชากร 539 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

1. นายจักกฤษ ปลูกบุญทรง วุฒิการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านรางบัว จำนวนประชากร 682 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

2. นายอำพัน อินทร์ชำนาญ วุฒิการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านรางบัว จำนวนประชากร 682 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

3. นายมานะ แฉล้มนงนุช วุฒิการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านรางบัว จำนวนประชากร 682 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา

ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

1. นายอานนท์ ถ้ำแก้ว วุฒิการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 13 บ้านหนองเต่าดำ จำนวนประชากร 340 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

2. นางสาวกัญญาภัค คงอยู่ วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 13 บ้านหนองเต่าดำ จำนวนประชากร 340 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

3. นายประวิทย์ กรทอง วุฒิการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 13 บ้านหนองเต่าดำ จำนวนประชากร 340 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

1. นายประเสริฐ ชมภูพันธ์ วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านรางดอกอาว จำนวนประชากร 689 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

2. นายประเสริฐ บุญณะรงค์ วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านรอดกวาง จำนวนประชากร 689 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

3. นายไพทูรย์ อินทร์ดีเลิศ วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านรอดกวาง จำนวนประชากร 689 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

4. นางโสภา แก้วมาลี วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านรางดอกอาว จำนวนประชากร 689 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

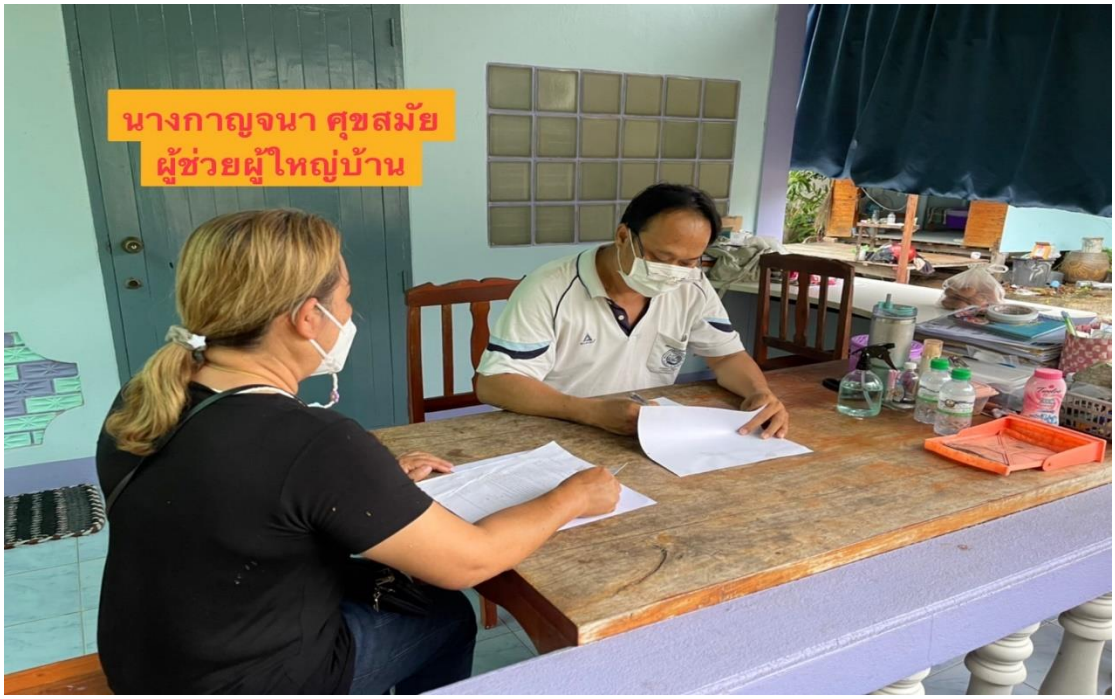
นายจำนงค์ ชาติดี ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งกว้าง จำนวนประชากร 324 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

นายสมควร สลับเขียว วุฒิการศึกษา กำลังศึกษาระดับปริญญาโท ตำแหน่ง กำนันตำบลรางบัว หมู่ที่ 12 บ้านสันดอน จำนวนประชากร 445คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

นายสุทธิพงษ์ ชูราศรี วุฒิการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13 บ้านหนองเต่าดำ จำนวนประชากร 340 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

นางกาญจนา ศุขสมัย วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 14 บ้านหนองน้ำใส จำนวนประชากร 512 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

นายภูมิพัฒน์ จำปาทอง วุฒิการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านรางบัว จำนวนประชากร 682 คน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (สัมภาษณ์, 26 กันยายน, 2565)

เกียรติบัตรและผลงาน

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ขอมอบวุฒิบัตรให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายสมควร สลับเขียว

สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ.2562
รุ่นที่ 3
ซึ่งเป็นหลักสูตรที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติรับรอง

ให้ไว้ ณ วันที่ 11 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

(นายเรืองศักดิ์ สุวารี)
อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

PERFORMANCE
วิทยาลัยการปกครอง หลักสูตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รุ่น ๑๒
กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี

ขอประกาศเกียรติคุณว่า

นายสมควร สลับเขียว

กำนันตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

เป็นผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมของชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธรจอมบึง

จนได้รับรางวัลชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ดีเด่น อันดับ ๑ ของตำรวจภูธรภาค ๗ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๐

ขอให้รักษาเกียรติประวัติและคุณความดีนี้ไว้ตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พลตำรวจตรี

(อนุภาพ ศรีนวล)

ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี

วิทยาลัยการปกครอง หลักสูตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รุ่น ๔๖

นางนันทนา ศรัรย์วรกุล นายหนุ่ม พัฒน์จันทร์หอม นายวินัย คำวงหัด นางสาวสายชล แก้วคำ นายสมชาย ชื่นชม นางปรียา สนุกแสน นายณรงศักดิ์ กู่ผึ้ง นางสาวสุนทรี ทองอินทร์ นายเจริญ รุ่งเรือง นายสมพิตร นิลประเสริฐ
นายกิตติศักดิ์ เจียมจันทรเศษร นายสุวโรจน์ เทพเทียนชัย นายอดุรงค์ กวานตระกูล นายอริญชย์ เกตุน้อย นายชาญ บุญเพ็ญ นายตร มณีจันทร์ นายจำเนียน จันคาโชติ นายสมศักดิ์ อารมณ์ดี นายไชยสิทธิ์ ชีพสถาพร
นายธรรมรัตน์ วงษ์พิทักษ์โรจน์ นายสนอง สมสิทธิ์ นายพรชัย อัมพ์บันดาลสุข นายพงษ์ศักดิ์ บัวคำ นานนิรัน มักเขียว นายเกรียงไกร แก่นน้อย นายทน สารีสาย นายชาติสยาม อติเรกลาภ นายประสิทธิ์ เรืองขจร
นายเชาวลิต จำปาทอง นายสมหมาย ยางเย็ยม นายเสรี โสรดสรง นายสราวุธ นิลเพ็ชร นายนพดล ญาติคำ นายบุญเรือน บุตรดี นายองอาจ ชุนทอง นายบุญช่วย สุดแน่น นายนพดล กรมศิลป์ นายสวิง บุญเก่า
นางสมปอง ศรีอร่ามภูมิ นางรัชนก เชียนอักษร นายธงชัย เนียมชันธ์ นายวินัย บุญคุ้ม นายสมบัติ พุ่มสะอาด นางรัตนา กาญจนอุปถัมภ์ นางกันยารัตน์ ขมประเสริฐ นางวรรณพนา โตพฤกษา นายพรัศักดิ์ ไพบูลย์สิทธิ์
นายบุญมา สินพิทักษ์ นางธารทิพย์ กู่ทัสดร นางรัตนา วงศาโรจน์ นายสนั่น โจ้สุวรรณ์ นางสมคิด ยิหธิธนกิจ นางอังคณา จันทร์นาค นายสมนึก อึ่งหนู นายโกศล สระทัง นายสมชาย ทินรุ่ง นายสุชัช สายกสิกร
นายวิรัช เอื้อวสุวรรเณ นายบรรพต สิริพิทักษ์ธนาธร นายพิพัฒน์ รุ่งกานต์วิวัฒน์ นายชมพู สินบุญชะนะ นายวินัน กิดติพงศธรชัย นายไพบูรณ์ หลีตั้ง นายจงรักษ์ หงส์ศุกางค์พันธ์ นายเอกมล ทองระหง นายทรงวุฒิ เกิดเทวา
นายปราโมทย์ ตุ่นเกษม นายสำเนา เพ็งบุญชู นายสมบัติ คำสุข นายชาลี ติ่งต้อย นายสมพิศ อ่องนา นายบุญเรือง พันธ์ฟัก นายประยงค์ เพียรดี นายจำลอง ยวงน้อย นายสมปอง เพ็มลาภ นายสุภักดิ์ ชาวชำ
นายวสันต์ มาเอี่ยม นายอภิชาติ มาเอี่ยม นายพนัส บุญฤทธิ์ นายเฉลียว ชูศรี นางสาวจงดี สรงจันดา นางสาวสุนีย์ เชื่องอ่อง นายรังสรรค์ คำแพง นายวันเพ็ง ศิริพิน นายวีรพุทธ สุขเสงี่ยม นายสุชินันท์ เทพวาส
นายภูมิพัฒน์ จำปาทอง นายวีระ กล้าผจญ นายสมควร สลับเขียว นางเรณู ทองชูแสง นายอาธร เนื่อยฉ่ำ นายหิรัญ พุ่มระพงษ์ นายสมจิร พรมฟ้า นายสมศักดิ์ แก้วจารนัย นายวรชัย สระทองคุ้ม นายทองขาว บุญชู
นายจันทร์ ทองคงอ้วม นายธนากฤต คำพา นายศุภโชติ บุญยงค์ นายสาย ทองศรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	สมควร สลับเขียว
วัน เดือน ปีเกิด	1 กุมภาพันธ์ 2514
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
	สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, 2562
	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, 2565
ที่อยู่ปัจจุบัน	3 หมู่ 12 ต.รางบัว อ.จอมบึง จ.ราชบุรี 70150
ตำแหน่งปัจจุบัน	ธุรกิจส่วนตัว